

20 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ
20 ΧΡΟΝΙΑ ΜΟΥΣΕΙΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

MUSEUM
OF BYZANTINE
CULTURE

Θεσσαλονίκη, 31 Οκτωβρίου 2014

Δελτίο τύπου

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού συνεχίζει το κινηματογραφικό αφιέρωμα, που αποτελεί συνέχεια των εκδηλώσεων μνήμης για τα 20 χρόνια από το θάνατο της Μελίνας Μερκούρη, στο αμφιθέατρο του Μουσείου που φέρει τιμητικά το όνομά της με την ταινία **Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται, την Κυριακή 9 Νοεμβρίου 2014, στις 12.30**. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό.

Υπάρχουν κάποιες ταινίες που θα λέγαμε πως έχουμε κινηματογραφικό χρέος ως Έλληνες να τις παρακολουθήσουμε. Μία από τις πρώτες είναι και αυτή η αληθινά σπάνια μεταφορά του αριστουργήματος του Νίκου Καζαντζάκη στη μεγάλη οθόνη.

Η υπόθεση της ταινίας που πήρε τον διεθνή τίτλο «Αυτός που έπρεπε να πεθάνει» έχει ως εξής: σ' ένα κρητικό χωριό, την Λυκόβρυση, όπου Έλληνες και Τούρκοι ζουν μαζί με κατανόηση κι ανοχή, ο παπάς ετοιμάζει την αναπαράσταση της Σταύρωσης του Χριστού με πρόσωπα διαλεγμένα από τους κατοίκους του. Ταυτόχρονα όμως μια ομάδα ξεριζωμένων και εξαθλιωμένων φτάνει κοντά στο χωριό και κατασκηνώνει στις σπηλιές του, στη Σαρακίνα. Τις δύο κοινότητες θα χωρίσουν παροδικά προκαταλήψεις και μικρότητες αλλά θα τις ενώσει οριστικά η ανάγκη τους για ελευθερία και δικαιοσύνη. Το δραματικό δρώμενο της Σταύρωσης θα καταλήξει σε εξέγερση κατά των Τούρκων κι ο Μανωλιός (που ενσαρκώνει στην αναπαράσταση τον Θεάνθρωπο) θα γίνει ένας σύγχρονος χριστιανός μάρτυρας. Ο «Χριστός», ο «Ιούδας» και η «Μαγδαληνή» στα χέρια του Καζαντζάκη και στη μηχανή του Ντασέν μετατρέπονται σε αλληγορικά σύμβολα, που όχι μόνο ξεπερνούν την ηθογραφία, αλλά αποκαλύπτουν τις καθόλου μεταφυσικές βάσεις των ανθρώπινων, πραγματικών «παθών».

Χωρίς εγωκεντρικά σκηνοθετικά τρικ, χωρίς περιττές κουβέντες, είναι σχεδόν αδύνατο να μην διαβάσεις, σε αυτή τη ταινία που μιλά γαλλικά, αλλά είναι ελληνική μέχρι το μεδούλι, την εύφορη ειρωνεία με την οποία αντιμετώπιζε τη τραγική ανθρώπινη αδυναμία ο Καζαντζάκης. Η αθάνατη νοηματική του που, παρότι κινδύνευσε με αφορισμό (που στην ουσία πράχθηκε), είναι πιο χριστιανός και πιο Έλληνας από όλους τους διώκτες του.

Η έννοια «μεγάλη πνοή» κυριαρχεί παντού. Κάθε σκηνή έχει κάτι το επικό μέσα της, κάτι που θέλει να αιχμαλωτίσει το βλέμμα. Το ενδυματολογικό κομμάτι της υπόθεσης ανέλαβε ο Γιάννης Τσαρούχης που φρόντισε να ντύσει με τα κοστούμια του τους χαρακτήρες του Καζαντζάκη, ενώ η μουσική του Μάνου Χατζηδάκι φρόντισε να επιτείνει τους επιβλητικούς τόνους. Στην ταινία πέρα από την απλή υπόκρουση, υπάρχουν και θαυμάσια χορωδιακά, που είτε τραγουδούν τον εθνικό μας ύμνο, είτε κάποιον εκκλησιαστικό ψαλμό, είτε ένα δημοτικό άσμα που σου γεμίζουν την ψυχή με ευθυμία. Η ασπρόμαυρη φωτογραφία χαϊδεύει τα πρόσωπα και εκμεταλλεύεται στο έπακρον τις χάρες του κρητικού ήλιου. Το σκηνικό είναι γνήσιο και λιτό.

Η ταινία πήρε ειδικό βραβείο στο Φεστιβάλ των Καννών το 1957 και ήταν υποψήφια για BAFTA καλύτερης ξένης ταινίας το 1958. Ειδική Μνεία Βραβείο OCIC δόθηκε στον Ζυλ Ντασέν.

Η πρεμιέρα της ταινίας έγινε στην Γαλλία στις 4 Μαΐου 1957, λόγω αντίδρασης της Ιεράς Συνόδου της Ελληνικής Εκκλησίας, προς τον «άθεο» Καζαντζάκη, ενώ στην Ελλάδα προβλήθηκε για πρώτη φορά στις 17 Απριλίου 2008!!!! Η ταινία «κατέβηκε» αμέσως για τους ίδιους λόγους και κατόπιν «θάφτηκε» στα υπόγεια των διαφόρων εταιρειών. Στην ανακοίνωση του Ζυλ Ντασέν και της Μελίνας Μερκούρη ξεχωρίζει η φράση: «Όσο υπάρχουν άνθρωποι, ο Χριστός θα σταυρώνεται συνεχώς...».

Επιμέλεια αφιερώματος, κείμενα: Παναγιώτης Καμπάνης, Δρ. Αρχαιολόγος –
Ιστορικός, ΜΒΠ

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού
Λεωφ. Στρατού 2, ταχ. θυρ. 50047, 54013 Θεσσαλονίκη
+30 2313306400, fax 2313306402
Email: mbp@culture.gr